

Stilksporesopp > Rustsopp > Hvit krysantemumrust (*Puccinia horiana*)

Sammendrag

Rustsoppen *Puccinia horiana* er årsak til sykdommen hvit krysantemumrust, som er en karanteneskadegjører på krysantemum. Det betyr at kjennskap til eller mistanke om angrep straks skal meldes til Mattilsynet, som setter i verk tiltak for å hindre spredning av smitten. De siste par årene har vi hatt flere angrep av hvit krysantemumrust i Norge, men strenge tiltak for utryddelse har hindret soppen fra å etablere seg her i landet. Norge anses fortsatt fri for hvit krysantemumrust.

Symptomer/skadevirkninger

Hvit krysantemumrust kan gjøre stor skade med visning av blad, bladfall og stagnasjon i vekst. Småplanter kan drepes. Soppen angriper først og fremst blader, men kan også finnes på stengel. Den viser seg som små lysegrønne flekker på oversiden av bladene. Etter hvert blir flekkene noe større og gulaktige, senere brunlige og nekrotiske. På undersiden av bladet danner soppen sporedannende puter. De er først lys brunrosa. Seinere, når sporene dannes, blir putene rent hvite. Symptomene kan variere, og en korrekt diagnose krever mikroskopiske undersøkelser av soppen i et laboratorium. Utvikling av symptomer er begrenset i tørt, varmt klima, og de kan bli undertrykt hvis det brukes kjemiske plantevernmidler.

Vertplanter

Den eneste vertsplanten er krysantemum (*Chrysanthemum* og *Dendranthema*-arter, og *Leucanthemella serotina* (= *Chrysanthemum uliginosum*)). De sortene vi vanligvis dyrker i veksthus har ulik grad av mottagelighet.

Overlevelse og spredning

Fra sporeputene på undersiden av bladene spres soppens sporer (basidiosporer) til friske planter med luftstrømmer, vannsprut, redskap og arbeid i kulturen. Sporene spirer på overflaten av bladene, og soppen vokser inn i bladet. Høy luftfuktighet og vannfilm på bladoverflaten er nødvendig for spiring og infeksjon. Normalt tar det 7-10 dager fra infeksjon til flekker blir synlige. Hvis temperaturen går opp mot 30 °C i kortere perioder, går symptomutviklingen langsomt og det kan ta opp til åtte uker før bladflekker blir synlige. Basidiesporene er svært følsomme for uttørking, og dør raskt ved lavere luftfuktighet enn 90

%. De kan spres meget rakst innen ett veksthus, men man regner ikke med at det skjer spredning mellom veksthus med vind. Sporeputene på blad kan være smittefarlige opp til åtte uker. Sykdommen spres over lengre avstander med infiserte planter eller plantedeler. Svake angrep kan lett bli oversett.

Bekjemping

Bekjempelse av hvit krysantemumrust skjer etter instruks fra Mattilsynet.

Forebyggende tiltak: Friske småplanter. Ved innkjøp av plantemateriale, spesielt ved import, må dette isoleres og overvåkes i minst to uker. Klimastyring som hindrer høy luftfuktighet og vann på bladene må etterstribes.

Tiltak ved funn av hvit krysantemumrust: Mattilsynet kan med hjemmel i gjeldende plantehelseregelverk pålegge tiltak som hindrer spredning og bekjemper hvit krysantemumrust. Slike tiltak kan være destruksjon og restriksjoner på omsetning av planter og plantedeler som er smitta, og gjennomføring av godkjent rengjørings- og desinfeksjonsprogram.

Oppdatert 2. mai 2011

Bilder

Hvit krysantemumrust (Foto: R. Langnes Planteforsk)

Hvit krysantemumrust (Foto: H.B. Gjærum, Bioforsk)

Hvit krysantemumrust (Foto: R. Langnes Planteforsk)

Hvit krysantemumrust (Foto: R. Langnes Planteforsk)